

Azərbaycan Respublikası
Mərkəzi Bankının İdarə Heyətinin
23 oktyabr 2020-ci il tarixli
qərarı ilə təsdiq edilmişdir
Protokol № 48

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MƏRKƏZİ BANKININ
ÖDƏNİŞ SİSTEMLƏRİ VƏ HESABLAŞMALAR
DEPARTAMENTİ HAQQINDA**

Ə S A S N A M Ə

B A K I – 2020

1. ÜMUMİ MÜDDƏALAR

1.1. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının Ödəniş sistemləri və hesablaşmalar departamenti (bundan sonra - Departament) Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının (bundan sonra - Mərkəzi Bank) mərkəzi aparatının struktur bölməsidir.

1.2. Departament öz fəaliyyətində Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasını, "Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı haqqında", "Banklar haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarını, Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan digər normativ hüquqi aktlarını, Mərkəzi Bankın normativ xarakterli aktlarını, Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin qərarlarını, Mərkəzi Bankın daxili komitələrinin qərarlarını, Mərkəzi Bank üzrə əmrləri, sərəncamları və bu Əsasnaməni rəhbər tutur.

1.3. Departament bu Əsasnamə ilə müəyyən olunmuş funksiyaların yerinə yetirilməsi prosesində fəaliyyətini Mərkəzi Bankın digər struktur bölmələri və qurumları ilə əlaqələndirir.

1.4. Departament öz funksiyalarını həyata keçirmək üçün Mərkəzi Bankın və departamentin adı həkk olunmuş möhürə və ştamlara malikdir.

2. DEPARTAMENTİN FƏALİYYƏTİNİN ƏSAS MƏQSƏDİ

Departamentin fəaliyyətinin əsas məqsədi ödəniş sistemlərinin fasiləsiz və etibarlı fəaliyyətinin təmin edilməsi, ölkədə nağdsız hesablaşmaların və rəqəmsal ödənişlərin inkişaf etdirilməsi, habelə ödəniş sistemləri və ödəniş xidmətləri sahəsində effektiv tənzimləmə və nəzarətin təmin edilməsidir.

3. DEPARTAMENTİN ƏSAS FUNKSİYALARI

Departamentin əsas funksiyaları aşağıdakılardır:

3.1. ödəniş sistemlərinin, o cümlədən klirinq (processing) sistemlərinin sabit, təhlükəsiz və effektiv fəaliyyətinin təşkili və tənzimlənməsi üçün müvafiq tədbirləri həyata keçirir, bu sistemlərə nəzarət edir və onları əlaqələndirir;

3.2. ödəniş alətlərinin istifadəsi üzrə təhlükəsizlik tələbləri müəyyən edir;

3.3. ölkədə rəqəmsal ödənişlərin, innovativ ödəniş alətlərinin istifadəsinin genişləndirilməsi və nağdsız hesablaşmaların artırılması üzrə inkişaf strategiyaları hazırlayır və bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirləri koordinasiya edir;

3.4. müvafiq dövlət orqanları, kütləvi xidmət müəssisələri və digər təşkilatların daxili informasiya sistemlərinin milli ödəniş sistemi infrastrukturuna inteqrasiyası üzrə tədbirlər görür;

3.5. ölkə ərazisində fəaliyyət göstərən kart prosesinq təşkilatlarının infrastrukturlarının əlaqələndirilməsi üzrə tədbirlər görür;

3.6. banklararası ödəniş sistemlərinin iştirakçıları arasında hesablaşmaları onların Mərkəzi Bankda milli və xarici valyutada açdıqları hesablar vasitəsilə təşkil edir;

3.7. Mərkəzi Bankın səlahiyyəti daxilində ödəniş əməliyyatlarının aparılması və ödəniş alətlərinin istifadəsi qaydalarının, istifadə olunan ödəniş sənədlərinin forma və məzmununun müəyyən edilməsi, habelə ödəniş sistemləri və ödəniş xidmətləri sahəsində hüquqi bazanın yaradılması və təkmilləşdirilməsi üzrə normativ-metodoloji sənədlərin hazırlanmasını təmin edir;

3.8. Mərkəzi Bankın operatoru olduğu banklararası ödəniş sistemlərinin Mərkəzi Bankın Ehtiyat Mərkəzlərində fəaliyyətini təşkil edir;

3.9. Departamentin strateji və əməliyyat planlarını, habelə büdcə layihəsini hazırlayır, təsdiq olunmuş planların icrasını təmin edir;

3.10. Departamentin fəaliyyət istiqamətləri üzrə digər mərkəzi banklar, beynəlxalq təşkilatlar, müvafiq yerli və xarici təşkilatlarla əməkdaşlıq edir;

3.11. Departamentin funksiyalarına aid olan məsələlər barədə müraciətlərə baxır, ərizə və şikayətlərə cavab hazırlayır;

3.12. Mərkəzi Bankın ödəniş sistemləri sahəsində fəaliyyət istiqamətləri üzrə digər işləri yerinə yetirir.

4. DEPARTAMENTİN TƏŞKİLATİ STRUKTURU VƏ İDARƏ OLUNMASI

4.1. Departamentin təşkilati strukturu aşağıdakı struktur bölmələrdən ibarətdir:

4.1.1. Ödəniş sistemlərinin təminatı şöbəsi;

4.1.2. Ani ödənişlər sisteminin təminatı şöbəsi;

4.1.3. Hökumət Ödəniş Portalının təminatı şöbəsi;

4.1.4. Kart Ödənişləri üzrə Milli Şəbəkənin Təminatı şöbəsi;

4.1.5. Milli Ödəniş Sisteminin inkişafı və nəzarəti şöbəsi;

4.1.6. Banklararası hesablaşmalar şöbəsi;

4.1.7. Ödəniş sistemlərinin monitorinqi bölməsi.

4.2. Departamentin fəaliyyətinə direktor rəhbərlik edir. Departament direktoru Mərkəzi Bankın İdarə Heyəti tərəfindən vəzifəyə təyin edilir və vəzifədən azad olunur. Departament direktoru öz fəaliyyətini Mərkəzi Bankın İdarə Heyəti tərəfindən təsdiq olunmuş vəzifə təlimatına əsasən həyata keçirir.

4.3. Departament direktoru işdə olmadıqda, onun səlahiyyətlərini rəhbərliyin əmri ilə həvalə edilmiş Departament *direktorunun müavini* icra edir.

4.4. Departament direktorunun *müavini*, şöbə rəisləri və bölmə rəhbəri Mərkəzi Bankın İdarə Heyəti tərəfindən vəzifəyə təyin edilir və vəzifədən azad olunurlar. Onlar öz fəaliyyətlərini Mərkəzi Bankın İdarə Heyəti tərəfindən təsdiq olunmuş vəzifə təlimatına əsasən həyata keçirirlər.

4.5. Departamentin şöbələrinin (bölmənin) fəaliyyətinə şöbə rəisləri (bölmə rəhbəri) rəhbərlik edir.

4.6. Departamentin ştat cədvəli Mərkəzi Bankın sədri tərəfindən təsdiq edilir.

5. DEPARTAMENTİN İŞİNİN TƏŞKİLİ

5.1. **Ödəniş sistemlərinin təminatı şöbəsi:**

5.1.1. Mərkəzi Bankın operatoru olduğu Real Vaxt Rejimində Banklararası Hesablaşmalar Sisteminin, Xırda Ödənişlər üzrə Hesablaşma Klirinq Sisteminin, Ani Ödənişlər Sisteminin (bundan sonra - ödəniş sistemləri) fasiləsiz və etibarlı fəaliyyətini təmin edir;

5.1.2. ödəniş sistemlərinin istismar reqlamentlərini hazırlayır;

5.1.3. ödəniş sistemlərinin istismar reqlamentinə uyğun olaraq onları inzibati cəhətdən idarə edir;

5.1.4. ödəniş sistemlərinin avadanlıq və tətbiqi proqram təminatına texniki dəstəkləmə xidmətinin kənar təşkilatlara həvalə edildiyi hallarda müvafiq müqavilələrin şərtləri əsasında işlərin icrasını və nəzarətini təşkil edir;

5.1.5. iştirakçı təşkilatların ödəniş sistemləri ilə bağlı qarşılıqlı fəaliyyəti üçün cari işləri görür və yaranan çətinliklərin aradan qaldırılmasında onlara metodoloji köməklik göstərir;

5.1.6. ödəniş sistemləri ilə Mərkəzi Bankda istismar olunan digər informasiya sistemləri arasında informasiya mübadiləsinin müasir tələblərə uyğun şəkildə inkişaf etdirilməsini təmin edir;

5.1.7. ödəniş sistemlərinin istismarı zamanı yaranan texniki nasazlıqları aradan qaldırır;

5.1.8. ödəniş sistemlərinin sanksiya olunmamış daxili və xarici müdaxilələrdən qorunması üçün zəruri tədbirləri həyata keçirir;

5.1.9. ödəniş sistemlərinin istismar reqlamenti çərçivəsində arxiv işlərini aparır;

5.1.10. ödəniş sistemlərinin yeni iştirakçıları və onların filialları haqqında məlumatların sistemlərin digər iştirakçılarına çatdırılmasını təmin edir;

5.1.11. ödəniş sistemlərinin fasiləsiz və etibarlı fəaliyyətinin təmin edilməsi üçün server otaqlarında texniki şəraitin tələblərə uyğun olmasına nəzarəti həyata keçirir, habelə istismar qaydalarına uyğun olaraq Mərkəzi Bankın Ehtiyat Mərkəzlərində işləri təşkil edir;

5.1.12. ödəniş sistemlərinin yeni modifikasiya və versiyalarını tətbiq edir, iştirakçı təşkilatların ödəniş sistemləri ilə informasiya mübadiləsi aparması üçün yaradılmış telekommunikasiya şəbəkəsinə texniki tələbləri müəyyənləşdirir və işləri təşkil edir;

5.1.13. şöbənin funksiyalarına aid olan məsələlər barədə müraciətlərə baxır, ərizə və şikayətlərə cavab hazırlayır;

5.1.14. departament rəhbərliyinin tapşırıqlarına uyğun olaraq fəaliyyət istiqamətləri üzrə digər işləri yerinə yetirir.

5.1-1. Ani ödənişlər sisteminin təminatı şöbəsi:

5.1-1.1. Ani ödənişlər sisteminin 24/7/365 rejimində fasiləsiz və etibarlı fəaliyyətini təmin edir və istismar reqlamentinə uyğun olaraq onun inzibatçılığını həyata keçirir;

5.1-1.2. Ani ödənişlər sisteminin iştirakçılar tərəfindən istifadəsinin monitorinqini həyata keçirir və yaranmış problemlərin, o cümlədən likvidlik və digər risklərin aradan qaldırılması üçün müvafiq tədbirlər görür;

5.1-1.3. Ani ödənişlər sisteminin sanksiya olunmamış daxili və xarici müdaxilələrdən qorunması üçün zəruri tədbirləri həyata keçirir;

5.1-1.4. iştirakçı təşkilatların sistemləri ilə informasiya mübadiləsinin aparılması üçün yaradılmış telekommunikasiya şəbəkəsi üzrə işləri təşkil edir;

5.1-1.5. Ani ödənişlər sisteminin tətbiq dairəsinin genişləndirilməsi, effektivliyinin artırılması məqsədi ilə bank və bank olmayan digər ödəniş xidməti təchizatçılarının Ani ödənişlər sisteminin infrastrukturuna inteqrasiyası üzrə tədbirlər görür;

5.1-1.6. iştirakçı təşkilatların daxili informasiya sistemləri ilə Ani ödənişlər sistemi arasında qarşılıqlı fəaliyyət üzrə cari işləri görür və yaranan çətinliklərin aradan qaldırılmasında onlara metodoloji köməklik göstərir;

5.1-1.7. beynəlxalq aləmdə baş verən inkişaf meyilləri nəzərə alınmaqla Ani ödənişlər sisteminin funksional imkanlarının daim təkmilləşdirilməsi və müasir tələblərə uyğun şəkildə inkişaf etdirilməsi üzrə təkliflər hazırlayır;

5.1-1.8. avadanlıq və tətbiqi proqram təminatına texniki dəstəkləmə xidmətinin kənar təşkilatlara həvalə edildiyi hallarda müvafiq müqavilələrin şərtləri əsasında işlərin icrasına nəzarət edir;

5.1-1.9. Ani ödənişlər sisteminin fasiləsiz və etibarlı fəaliyyətinin təmin edilməsi üçün server otaqlarında texniki şəraitin tələblərə uyğun olmasına nəzarəti həyata keçirir, habelə istismar qaydalarına uyğun olaraq Mərkəzi Bankın Ehtiyat Mərkəzlərində işləri təşkil edir;

5.1-1.10. serverlərin əməliyyat sisteminin qeydiyyat jurnallarının vaxtaşırı analiz edilməsini və nasazlıqların aşkarlanaraq aradan qaldırılmasını təşkil edir;

5.1-1.11. Ani ödənişlər sisteminin istismar reqlamenti çərçivəsində arxiv işlərini aparır;

5.1-1.12. Ani ödənişlər sisteminin iştirakçıları ilə mütəmadi olaraq görüşlər təşkil edir, sistemin istismar effektivliyinin artırılması istiqamətində onlarla qarşılıqlı fəaliyyət göstərir;

5.1-1.13. Ani ödənişlər sistemində əməliyyat gününün idarə edilməsini, o cümlədən infrastruktur vasitəsi ilə aparılmış ödəniş əməliyyatları üzrə hesablaşmaların təşkilini həyata keçirir;

5.1-1.14. Ani ödənişlər sistemində reqlament çərçivəsində iştirakçılar üzrə təyin edilmiş xidmət haqlarının tutulmasını, həmçinin iştirakçılar arasında yaranan qarşılıqlı xidmət haqqı öhdəlikləri üzrə hesablaşmaların aparılmasını təşkil edir;

5.1-1.15. Ani ödənişlər sistemində iştirakçı təşkilatlar arasında aparılmış əməliyyatlar üzrə yaranmış mübahisəli halların həllini mövcud normativ sənədlərə uyğun olaraq həyata keçirir;

5.1-1.16. Ani ödənişlər sisteminin müştərilər və təsərrüfat subyektləri üçün nəzərdə tutulan mobil əlavəsinin, təsərrüfat subyektləri üçün nəzərdə tutulan elektron ticarət ödəniş şlüzünün, həmçinin sistemdə müxtəlif alternativ yollarla identifikasiya prosesinin həyata

keçirilməsini təmin edən alətlərin fasiləsiz, etibarlı fəaliyyətini təşkil edir, bu alətlərin funksional imkanlarının daim təkmilləşdirilməsi və müasir tələblərə uyğun şəkildə inkişaf etdirilməsini həyata keçirir;

5.1-1.17. müasir ödəniş texnologiyalarından və funksionallıqlarından geniş şəkildə istifadə edilməsini təmin edir;

5.1-1.18. *şöbənin* funksiyalarına aid olan məsələlər barədə müraciətlərə baxır, ərizə və şikayətlərə cavab hazırlayır;

5.1-1.18-1. *Ödəniş sistemlərinin monitorinqi bölməsi tərəfindən daxil olan müraciətləri cavablandırır, o cümlədən insidentlərin aradan qaldırılması üçün müvafiq tədbirlər görür;*

5.1-1.19. departament rəhbərliyinin tapşırıqlarına uyğun olaraq fəaliyyət istiqamətləri üzrə digər işləri yerinə yetirir.

5.2. Hökumət Ödəniş Portalının təminatı şöbəsi:

5.2.1. Hökumət Ödəniş Portalının fasiləsiz və etibarlı fəaliyyətini təmin edir və istismar reqlamentinə uyğun olaraq onu inzibati cəhətdən idarə edir;

5.2.2. Hökumət Ödəniş Portalının iştirakçılar tərəfindən istifadəsinin monitorinqini həyata keçirir və yaranmış problemlərin, o cümlədən risk yarada biləcək halların aradan qaldırılması üçün müvafiq tədbirlər görür;

5.2.3. iştirakçı təşkilatların sistemləri ilə informasiya mübadiləsinin aparılması üçün yaradılmış telekommunikasiya şəbəkəsinə texniki tələbləri müəyyənləşdirir və icraçı şirkətlə müvafiq müqavilə şərtləri çərçivəsində işləri təşkil edir;

5.2.4. Hökumət Ödəniş Portalının tətbiq dairəsinin genişləndirilməsi, effektivliyinin artırılması məqsədi ilə müvafiq dövlət orqanlarının, kütləvi xidmət müəssisələrinin və digər təşkilatların, eləcə də bank və digər maliyyə qurumlarının Hökumət Ödəniş Portalının infrastrukturuna inteqrasiyası üzrə tədbirlər görür;

5.2.5. iştirakçı təşkilatların daxili informasiya sistemləri ilə Hökumət Ödəniş Portalı arasında qarşılıqlı fəaliyyət üzrə cari işləri görür və yaranan çətinliklərin aradan qaldırılmasında onlara metodoloji köməklik göstərir;

5.2.6. beynəlxalq təcrübədə informasiya kommunikasiya texnologiyaları sahəsində baş verən inkişaf meyilləri nəzərə alınmaqla Hökumət Ödəniş Portalı ilə iştirakçı təşkilatların daxili informasiya sistemləri arasında informasiya mübadiləsinin müasir tələblərə uyğun şəkildə inkişaf etdirilməsini təmin edir;

5.2.7. avadanlıq və tətbiqi proqram təminatına texniki dəstəkləmə xidmətinin kənar təşkilatlara həvalə edildiyi hallarda müvafiq müqavilələrin şərtləri əsasında işlərin icrasına nəzarəti təşkil edir;

5.2.8. Hökumət Ödəniş Portalının fasiləsiz və etibarlı fəaliyyətinin təmin edilməsi üçün server otaqlarında texniki şəraitin tələblərə uyğun olmasına nəzarəti həyata keçirir, habelə istismar qaydalarına uyğun olaraq Mərkəzi Bankın Ehtiyat Mərkəzlərində işləri təşkil edir;

5.2.9. serverlərin əməliyyat sisteminin qeydiyyat jurnallarının vaxtaşırı analiz edilməsini və nasazlıqların aşkarlanaraq aradan qaldırılmasını təşkil edir;

5.2.10. Hökumət Ödəniş Portalının istismar reqlamenti çərçivəsində arxiv işlərini aparır;

5.2.11. Hökumət Ödəniş Portalının sanksiya olunmamış daxili və xarici müdaxilələrdən qorunması üçün zəruri tədbirləri həyata keçirir;

5.2.12. Hökumət Ödəniş Portalının iştirakçıları ilə daimi əsasda görüşlər təşkil edir, portalın istismar effektivliyinin artırılması istiqamətində onlarla qarşılıqlı fəaliyyət göstərir;

5.2.13. Hökumət Ödəniş Portalında əməliyyat gününün açılmasını, bağlanmasını, o cümlədən infrastruktur vasitəsi ilə aparılmış ödəniş əməliyyatları üzrə yekun hesablaşmaların təşkilini həyata keçirir, toplanmış vəsaitlər üzrə xidmət haqlarının yığım təşkilatları arasında paylanılmasını təşkil edir;

5.2.14. Hökumət Ödəniş Portalının xüsusi iş yeri vasitəsilə şöbənin funksiyalarına aid olan məsələlər barədə real vaxt rejimində (online) ödəyicilərdən, habelə dövlət orqanlarından, kütləvi xidmət müəssisələrindən, maliyyə qurumlarından və digər iştirakçı təşkilatlardan daxil olan ərizə, şikayət və müraciətlərə cavablar hazırlayır;

5.2.14-1. Ödəniş sistemlərinin monitorinqi bölməsi tərəfindən daxil olan müraciətləri cavablandırır, o cümlədən insidentlərin aradan qaldırılması üçün müvafiq tədbirlər görür;

5.2.15. departament rəhbərliyinin tapşırıqlarına uyğun olaraq fəaliyyət istiqamətləri üzrə digər işləri yerinə yetirir.

5.3. Kart Ödənişləri üzrə Milli Şəbəkənin Təminatı şöbəsi:

5.3.1. Banklararası Kart Mərkəzinin 24/7/365 rejimində fasiləsiz və etibarlı fəaliyyətini təmin edir və istismar reqlamentini hazırlayır, reqlamentə uyğun olaraq onu inzibati cəhətdən idarə edir;

5.3.2. Banklararası Kart Mərkəzinin iştirakçılar tərəfindən istifadəsinin monitorinqini həyata keçirir və yaranmış problemlərin, o cümlədən risk yarada biləcək halların aradan qaldırılması üçün müvafiq tədbirlər görür;

5.3.3. Banklararası Kart Mərkəzinin sanksiya olunmamış daxili və xarici müdaxilələrdən qorunması üçün zəruri tədbirləri həyata keçirir;

5.3.4. iştirakçı təşkilatların sistemləri ilə informasiya mübadiləsinin aparılması üçün yaradılmış telekommunikasiya şəbəkəsinə texniki tələbləri müəyyənləşdirir və müvafiq işləri təşkil edir;

5.3.5. iştirakçı təşkilatların daxili informasiya sistemləri ilə Banklararası Kart Mərkəzi arasında qarşılıqlı məlumat mübadiləsinin təşkili üzrə cari işləri görür və yaranan çətinliklərin aradan qaldırılmasında onlara metodoloji köməklik göstərir;

5.3.6. serverlərin əməliyyat sisteminin qeydiyyat jurnallarının vaxtaşırı analiz edilməsi və nasazlıqların aşkarlanaraq aradan qaldırılmasını təşkil edir;

5.3.7. server otağında texniki avadanlıqların və iş yerlərinin texniki vəziyyətinin yoxlanılmasını həyata keçirir;

5.3.8. ölkədə emissiya edilmiş ödəniş kartları ilə ölkə daxilində xidmət mərkəzləri arasında aparılmış əməliyyatlar üzrə yaranmış mübahisəli halların həllini Banklararası Kart Mərkəzinin iştirakçıları ilə bağlanmış Kollektiv Sazişə uyğun olaraq həyata keçirir;

5.3.9. Banklararası Kart Mərkəzinin istismar reqlamenti çərçivəsində arxiv işlərini aparır;

5.3.10. beynəlxalq aləmdə baş verən inkişaf meyilləri nəzərə alınmaqla Banklararası Kart Mərkəzinin funksional imkanlarının daim təkmilləşdirilməsi və müasir tələblərə uyğun şəkildə inkişaf etdirilməsi üzrə təkliflər hazırlayır;

5.3.11. Banklararası Kart Mərkəzinin səmərəliliyi və istismar effektivliyinin artırılması istiqamətində sistemin iştirakçıları ilə görüşlər təşkil edir, qarşılıqlı fəaliyyət göstərir;

5.3.12. Banklararası Kart Mərkəzinin iştirakçıları arasında klirinqin həyata keçirilməsi üçün müəyyən edilmiş prosedurları həyata keçirir;

5.3.13. avadanlıq və tətbiqi proqram təminatına texniki dəstəkləmə xidmətinin kənar təşkilatlara həvalə edildiyi hallarda müvafiq müqavilə şərtləri əsasında işlərin icrasına nəzarəti təşkil edir;

5.3.14. Banklararası Kart Mərkəzinin fasiləsiz və etibarlı fəaliyyətinin təmin edilməsi üçün əsas mərkəzdə server otağında texniki şəraitin tələblərə uyğun olmasına nəzarəti

həyata keçirir, habelə istismar qaydalarına uyğun olaraq Mərkəzi Bankın Ehtiyat Mərkəzində işləri təşkil edir;

5.3.15. şöbənin funksiyalarına aid olan məsələlər barədə müraciətlərə baxır, ərizə və şikayətlərə cavab hazırlayır;

5.3.15-1. Ödəniş sistemlərinin monitorinqi bölməsi tərəfindən daxil olan müraciətləri cavablandırır, o cümlədən insidentlərin aradan qaldırılması üçün müvafiq tədbirlər görür;

5.3.16. departament rəhbərliyinin tapşırıqlarına uyğun olaraq fəaliyyət istiqamətləri üzrə digər işləri yerinə yetirir.

5.4. Milli Ödəniş Sisteminin inkişafı və nəzarəti şöbəsi:

5.4.1. beynəlxalq aləmdə baş verən inkişaf meyilləri nəzərə alınmaqla rəqəmsal ödənişlərin inkişaf etdirilməsi, innovativ ödəniş alətlərinin tətbiqi imkanlarının artırılması və və nağdsız hesablaşmaların əhatə dairəsinin genişləndirilməsi üzrə inkişaf strategiyalarını hazırlayır;

5.4.2. rəqəmsal ödənişlərin inkişafı üzrə həyata keçirilən layihələrin koordinasiyasını təşkil edir;

5.4.3. ölkədə ödəniş sistemlərinin fəaliyyətinin təşkili üzrə normativ metodoloji bazanın yaradılması və təkmilləşdirilməsi ilə bağlı normayaratma fəaliyyətini həyata keçirir;

5.4.4. ödəniş sistemləri və ödəniş alətləri üzrə nəzarət konsepsiyasını hazırlayır;

5.4.5. ödəniş sistemlərinə nəzarət sahəsində beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsini və metodoloji bazanın təkmilləşdirilməsini həyata keçirir;

5.4.6. Mərkəzi Bankın operatoru olduğu ödəniş sistemlərinin bu sahədə qəbul olunmuş beynəlxalq standartlara uyğunluğunun təmin edilməsi məqsədilə “özünüqiymətləndirmə” aparır, çatışmazlıqlar üzrə tədbirlər planı tərtib edir və icrasını koordinasiya edir;

5.4.7. Mərkəzi Bankın lisenziya və icazələrin verilməsinə məsul olan struktur bölməsinin sorğularına dair rəy hazırlayır;

5.4.8. prosessinq fəaliyyətinə dair minimal tələbləri müəyyən edir və nəzarəti həyata keçirir, tələblərin pozulması halı aşkar edildikdə prosessinq fəaliyyətini həyata keçirən təşkilatlara icrası məcburi olan müvafiq göstərişlər verir;

5.4.9. sistem əhəmiyyətli iştirakçıların ödəniş sistemlərində fəaliyyətinin etibarlı təmin edilməsi üzrə tələblər müəyyən edir və nəzarəti həyata keçirir;

5.4.10. Mərkəzi Bankın operatoru olduğu ödəniş sistemlərin modernizasiyası layihələri üzrə işlərin (əlaqədar qurumlarla ilə fəaliyyətin koordinasiyası, müzakirələrin təşkili, müqavilələrin tərtibi və s.) icrasında iştirak edir;

5.4.11. ödəniş sistemləri, ödəniş alətləri üzrə Mərkəzi Bankın müvafiq departamenti ilə birgə statistik hesabatlıq formalarının hazırlanmasında iştirak edir;

5.4.12. ölkə daxilində emissiya edilmiş ödəniş kartları ilə xidmət mərkəzləri arasında aparılan ödəniş əməliyyatları üzrə yaranan mübahisəli hallarda arbitraj proseduru zamanı araşdırmanın aparılmasında və tərəflər arasında qarşılıqlı öhdəliklərin müəyyən edilməsində iştirak edir;

5.4.13. ödəniş sistemlərinin əsas iştirakçıları ilə görüşlər təşkil edir, ödəniş sistemlərinin səmərəliliyinin və istismar effektivliyinin artırılması istiqamətində onlarla qarşılıqlı fəaliyyət göstərir;

5.4.14. rəqəmsal ödənişlər üzrə maliyyə savadlılığının artırılması sahəsində tədbirlərin həyata keçirilməsinə dəstək verir;

5.4.15. ödəniş sistemləri ilə bağlı müstəqil qaydada və beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq çərçivəsində araşdırmalar aparır, müxtəlif hesabat və arayışlar hazırlayır;

5.4.16. Departamentin fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq xarici ölkələrin mərkəzi bankları, müvafiq yerli və xarici təşkilatlarla əməkdaşlıq edir;

5.4.17. şöbənin funksiyalarına aid olan məsələlər barədə müraciətlərə baxır, ərizə və şikayətlərə cavab hazırlayır;

5.4.18. departament rəhbərliyinin tapşırıqlarına uyğun olaraq fəaliyyət istiqamətləri üzrə digər işləri yerinə yetirir.

5.5. Banklararası hesablaşmalar şöbəsi:

5.5.1. Mərkəzi Bankın operatoru olduğu ödəniş sistemlərində əməliyyat gününün açılması, idarə edilməsi və bağlanması təmin edir;

5.5.2. Mərkəzi Bankın operatoru olduğu ödəniş sistemlərinin iştirakçıları arasında hesablaşmaların monitorinqini həyata keçirir və yaranmış problemlərin, o cümlədən risk yarada biləcək halların aradan qaldırılması üçün müvafiq tədbirlər görür;

5.5.3. Baş Mühasibatlıq Sistemindən interfeys vasitəsilə avtomatik rejimdə ödəniş sistemlərinə daxil olan hesab transferlərinin avtorizasiyasını həyata keçirir;

5.5.4. Mərkəzi Bankın qurumlarının müvafiq regionlarda yerləşən banklar və bank filiallarının nağd pul əməliyyatları ilə əlaqədar hesablaşmalarını həyata keçirir;

5.5.5. "SWIFT" beynəlxalq telekommunikasiya şəbəkəsi vasitəsilə xarici valyutada rezident və qeyri-rezident müxbir banklara ödənişlərin göndərilməsini və qəbul edilməsini həyata keçirir;

5.5.6. zəruri hallarda ödəniş sistemləri üzrə servis büronun işini təşkil edir;

5.5.7. müştərilərin hesablarına hesablaşma xidmətinin göstərilməsi üzrə müqavilələr hazırlayır, xidmət olunan müştərilərə milli və xarici valyutada hesablaşma xidmətini göstərir;

5.5.8. Mərkəzi Bank tərəfindən verilən kreditlər üzrə hesablaşmaları həyata keçirir;

5.5.9. müştəri hesabları üzrə bütün növ hesablaşmaların Baş Mühasibatlıq Sistemində əks olunmasını təmin edir;

5.5.10. şöbənin funksiyalarına aid olan məsələlər barədə müraciətlərə baxır, ərizə və şikayətlərə cavab hazırlayır;

5.5.11. departament rəhbərliyinin tapşırıqlarına uyğun olaraq fəaliyyət istiqamətləri üzrə digər işləri yerinə yetirir.

5.6. Ödəniş sistemlərinin monitorinqi bölməsi:

5.6.1. Hökumət Ödəniş Portalının, Banklararası Kart Mərkəzinin və Ani Ödənişlər Sisteminin 24/7/365 rejimində monitorinqinin həyata keçirilməsi məqsədilə aşağıdakı tədbirləri yerinə yetirir:

5.6.1.1. monitorinq üzrə zəruri texniki və proqram təminatlarını tətbiq edir, onların etibarlı və davamlı fəaliyyətini təmin edir, o cümlədən proaktiv xəbərdarlıq həllərini sistemlərə inteqrasiya edərək fəaliyyətə nəzarət edir;

5.6.1.2. monitorinqi həyata keçirilən sistem komponentlərinin və xidmətlərin siyahısının formalaşdırılması, göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin və xidmət səviyyəsinin müəyyən edilməsi və monitorinqi ilə bağlı dəstəkləmə xidmətinin səviyyəsinin idarə edilməsi çərçivəsini formalaşdırır və aktuallığını təmin edir;

5.6.1.3. sistemlərin monitorinqini həyata keçirmək məqsədilə insident və problemlərin effektiv idarə edilməsi mexanizmlərini tətbiq edir;

5.6.1.4. sistemlərin iştirakçıları və müştəriləri ilə iki tərəfli kommunikasiya kanallarını yaradır və effektiv fəaliyyətini təmin edir;

5.6.1.5. sistemlərin iştirakçılar tərəfindən istifadəsinin monitorinqini həyata keçirir;

5.6.1.6. monitoring zamanı sistemlərin fəaliyyətində aşkarlanan insident və problemlərin aradan qaldırılması üçün ilkin tədbirlər görür və onların qeydiyyatını aparır;

5.6.1.7. Ani Ödənişlər Sisteminin iştirakçılarının fəaliyyətində yaranmış likvidlik problemlərinin aradan qaldırılması üçün iştirakçının aidiyyəti inzibatçıları məlumatlandırır;

5.6.1.8. sistemlərin fasiləsiz və etibarlı fəaliyyətinin təmin edilməsi üçün server otaqlarında texniki şəraitə nəzarəti həyata keçirir;

5.6.1.9. sistemlər üzrə müştərilərdən və iştirakçı təşkilatlardan qəbul olunan müraciətlər üzrə aşağıdakıları həyata keçirir:

5.6.1.9.1. müraciətləri qeydiyyata alır;

5.6.1.9.2. müraciətlərin sistemlər üzrə kateqoriyasını və prioritetliyini müəyyən edir;

5.6.1.9.3. müraciətlərin ilkin araşdırılmasını həyata keçirir və zəruri sorğular verir;

5.6.1.9.4. ilkin araşdırma nəticəsində müraciət öz həllini tapmadıqda, müraciəti aidiyyəti şöbəyə yönləndirir;

5.6.1.9.5. aidiyyəti şöbə tərəfindən cavablandırılmış müraciətlər üzrə nəticəni müvafiq qaydada müraciətçiyə bildirir.

5.6.1.10. sistemlərin yeni modifikasiya və versiyalarını təyin edilmiş vaxtlarda tətbiq edir;

5.6.2. digər şöbələrlə birgə sistemlərin modernizasiyası və dəstəklənməsi işlərində iştirak edir;

5.6.3. departament rəhbərliyinin və aidiyyəti şöbə rəislərinin tapşırıqlarına uyğun olaraq fəaliyyət istiqamətləri üzrə digər işləri yerinə yetirir.

6. YEKUN MÜDDƏALAR

6.1. Bu Əsasnamə təsdiq olunduğu gündən qüvvəyə minir.

6.2. Bu Əsasnamənin qüvvəyə mindiyi gündən Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin 28 dekabr 2016-cı il tarixli qərarı (protokol № 48) ilə təsdiq edilmiş Əsasnamə ləğv edilir.

Mərkəzi Bankın sədri

Elman Rüstəmov